

MARCZUK Andrzej¹
 CABAN Jacek²
 POREBSKA Ewelina³
 DROZDZIEL Paweł⁴
 DUDA Kamil⁵
 MIKULSKI Maciej⁶

Rynek i logistyka usług kurierskich w Polsce

WSTĘP

Transport należy do jednych z najdynamiczniej rozwijających się obszarów gospodarki Polski [4]. Rozwój ten widać zwłaszcza w sektorze prywatnym, w którym przychody ze sprzedaży usług we wszystkich jednostkach transportu, były w 2013 roku większe o 3,9% niż w roku 2012 [4]. Zasadniczym elementem systemu transportowego są przedsiębiorstwa transportowe, spedycyjne i logistyczne [8]. Powszechnie coraz częściej wymienione grupy podmiotów określa się mianem branży TSL (Transport, Spedycja, Logistyka). W transporcie samochodowym ta forma działalności występuje najliczniej. Zmiany zachodzące w gospodarce światowej związane z globalizacją transportu powodują, że logistyka i transport nabierają większego znaczenia w zakresie organizacji i zarządzania przepływami towarów przy ograniczaniu kosztów i czasu świadczonej usługi transportowej. Zmiany te są czynnikiem wymuszającym ciągły rozwój i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań, co w efekcie podnosi konkurencyjność przedsiębiorstw.

Branża przesyłek kurierskich stała się w ostatnim czasie jednym z najważniejszych obszarów infrastruktury współczesnych systemów logistycznych oraz łańcuchów dostaw w transporcie. Usługi kurierskie są niezwykle istotnym i nieodzownym elementem światowego rynku usług logistycznych [10]. Geneza usług kurierskich jest ściśle powiązana z powstaniem usług pocztowych, ponieważ to one zapoczątkowały odróżnianie tego sektora rynku. W Polsce rynek usług KEP (przesyłki Kurierskie, Ekspresowe i Paczkowe), zapoczątkowany został we wczesnych latach 90-tych XX wieku i nadal rozwija się bardzo dynamicznie. Usługi te obejmują wiele grup ładunków i oferują klientom serwis dopasowany do ich specyfiki. Bardzo istotnym czynnikiem jest brak ograniczeń geograficznych i elastyczność czasu dostaw. Większość firm kurierskich ma podobne standardy świadczenia swoich usług. Główne obszary funkcjonowania firm kurierskich to m.in. sektory [2]:

- motoryzacyjny,
- elektroniczny i telekomunikacyjny,
- finansowo-bankowy, ubezpieczeniowy,
- handlowy,
- medyczny,
- farmaceutyczny.

Każdy sektor charakteryzuje się określonymi regułami i procedurami, które muszą spełnić firmy przewozowe. Związane jest to z fizycznym przepływem towarów, integracją systemów informatycznych i zapewnieniem bezpieczeństwa dostaw poszczególnych towarów [2]. Ogromne znaczenie dla rozwoju rynku usług kurierskich ma stale rosnąca liczba sprzedaży towarów za pomocą portali internetowych [2]. Dla klientów internetowych kluczową kwestią jest czas dostawy zakupionego towaru oraz jego bezpieczeństwo.

¹ Prof. dr hab. Andrzej Marczuk, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Inżynierii Produkcji, 20-612 Lublin, ul. Głęboka 28

² Mgr inż. Jacek Caban, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Inżynierii Produkcji, 20-612 Lublin, ul. Głęboka 28

³ Inż. Ewelina Porębska, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Inżynierii Produkcji, 20-612 Lublin, ul. Głęboka 28

⁴ Dr hab. inż. Paweł Drożdziel, Politechnika Lubelska, Instytut Transportu, Silników Spalinowych i Ekologii, 20-618 Lublin, ul. Nadbystrzycka 36

⁵ Mgr inż. Kamil Duda, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Nauk Technicznych, 10-957 Olsztyn, ul. Oczapowskiego 11

⁶ Mgr inż. Maciej Mikulski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Nauk Technicznych, 10-957 Olsztyn, ul. Oczapowskiego 11

Celem niniejszej pracy jest przybliżenie istoty, uwarunkowań oraz specyfiki funkcjonowania branży kurierskiej w Polsce, a także przedstawienie tendencji rozwojowych i uwidocznienie roli, jaką odgrywa ona w gospodarce całego kraju.

1. UWARUNKOWANIA LEGISLACYJNE

Usługi kurierskie są szczególną grupą usług pocztowych, prowadzonych przez wyspecjalizowane firmy [3]. Podmioty, świadczące usługi kurierskie na rynku muszą działać zgodnie z polskim prawem, które od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej – jest ściśle związane z prawem unijnym [14]. Usługa kurierska, podlega różnorodnym regulacjom prawnym, a zastosowane przepisy uzależniają fakt przedmiotu przesyłki. Jeśli przesyłka wręczona operatorowi zawiera korespondencję, nadawca staje się wówczas stroną umowy na świadczenie usługi pocztowej. Natomiast, gdy przesyłka zawiera w sobie przedmiot inny niż korespondencja, nadawca staje się stroną umowy przewozu rzeczy, czyli podlega Prawu przewozowemu [19]. Definicja usługi kurierskiej, tj. „usługi nie mającej charakteru powszechnego, polegającej na zarobkowym, przyspieszonym przewozie i doręczaniu w gwarantowanym terminie przesyłek” figurowała jedynie w Ustawie z 23 listopada 1990 r. o łączności (tekst jednolity w Dz. U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564 z późn. zm.), która została zastąpiona Ustawą z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 130, poz. 1188 z późn. zm.). Jednakże ustawodawca nie zdecydował się przenieść tej definicji do nowych przepisów. W związku z tym, powoduje to wiele wątpliwości w interpretacji usług z branży KEP. Część zaliczana jest jako usługi pocztowe, a część jako przewozowe.

Z prawnego punktu widzenia usługi kurierskie i ekspresowe są takim rodzajem działalności pocztowej, która nie wymaga zezwolenia [11]. Jest to uregulowane przepisami Ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Podlegają one wpisowi do rejestru operatorów pocztowych na podstawie pisemnego wniosku (art. 6 ust. 2 Prawa pocztowego). Przepis ten nie określa klasyfikacji przewożonych przez kurierów przesyłek. Jeżeli firma posiada uprawnienia do prowadzenia tego typu działalności gospodarczej – na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych, może podejmować się transportowania przesyłek różnego typu [15].

Prawo pocztowe, stanowi, że warunkiem zdobycia uprawnień na wykonywanie działalności pocztowej jest uzyskanie:

1. zezwolenia na wykonywanie działalności pocztowej, wydane przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE);
2. wpisu do Rejestru operatorów pocztowych, który prowadzony jest przez Prezesa UKE.

Zezwoleń takich wymaga prowadzenie działalności pocztowej w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania w obrocie krajowym i zagranicznym przesyłek (zgodnie z art. 6 ust. 1 Prawa pocztowego):

1. dla ociemniałych,
2. z korespondencją do 2000g (z wyłączeniem przesyłek, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. b) przyjmowanych, przemieszczanych i doręczanych:
  - w obrocie krajowym i zagranicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - w sposób jednolity w porównywalnych warunkach i po przystępnych cenach;
  - z zachowaniem wymaganej prawem jakości;
  - z zapewnieniem co najmniej jednego opróżniania nadawczej skrzynki pocztowej;
  - z zapewnieniem doręczenia przesyłek co najmniej w każdy dzień roboczy i nie mniej niż przez 5 dni w tygodniu.

Przedsiębiorstwa świadczące usługi w segmencie KEP, podlegają regulacjom następujących aktów prawnych:

- Ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 z późn. zm.), regulującej przewóz rzeczy lub osób, wykonywany za opłatą na podstawie sporządzonej uprzednio umowy, przez uprawnionych do tego przewoźników, z wyjątkiem gałęzi transportu morskiego, lotniczego oraz konnego (art. 1 ust. 1);

- Ustawa z dnia 23 listopada 2012 roku Prawo pocztowe (Dz. U. 2012 r. poz.1529) [16] określająca zasady wykonywania działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług pocztowych w obrocie krajowym lub zagranicznym.

Według Ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku Prawo pocztowe, przesyłkę kurierską definiuje się jako: „przesyłkę listową będącą przesyłką rejestrowaną lub paczkę pocztową, przyjmowaną, sortowaną, przemieszczaną i doręczaną w sposób łącznie zapewniający:

- a) bezpośredni odbiór przesyłki pocztowej od nadawcy;
- b) śledzenie przesyłki pocztowej od momentu nadania do doręczenia;
- c) doręczenie przesyłki pocztowej w gwarantowanym terminie określonym w regulaminie świadczenia usług pocztowych lub w umowach o świadczenie usług pocztowych;
- d) doręczenie przesyłki pocztowej bezpośrednio do rąk adresata lub osoby uprawnionej do odbioru;
- e) uzyskanie pokwitowania odbioru przesyłki pocztowej w formie pisemnej lub elektronicznej" (art.3, ust. 19).

Natomiast przesyłka pocztowa to: „rzecz opatrzona oznaczeniem adresata i adresem, przedłożona do przyjęcia lub przyjęta przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi" (art.3, ust. 20).

Przedsiębiorstwa z segmentu KEP, które są objęte regulacjami Prawa pocztowego zobligowane są do spełnienia wielu obowiązków. Muszą posiadać wpis do rejestru operatorów pocztowych oraz mają za zadanie corocznie przedstawiać Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej sprawozdanie z prowadzenia i aktywności swojej działalności. Ponadto podmiot ma obowiązek wykonywania zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa kraju, o czym mowa jest w artykule 41 Prawa pocztowego.

Od dnia 1. stycznia 2013 weszły w życie przepisy nowej ustawy Prawo pocztowe, w której zniesiony został ostatecznie tzw. obszar zastrzeżony, czyli monopol Poczty Polskiej na dostarczanie listów ważących do 50 gramów oraz określone zostały zasady funkcjonowania rynku pocztowego po jego całkowitym otwarciu na konkurencję [11]. Założenia do ustawy Prawo pocztowe, są bardzo niekorzystne, zwłaszcza dla przewoźników ekspresowych. Szczególnie dotkliwie okazało się to dla kurierów, świadczących usługi na rzecz przewoźników ekspresowych, ponieważ uzyskali oni status operatora pocztowego. Oznacza to, że w przypadku zgubienia bądź zniszczenia przesyłki odpowiedzialność ponosi operator. W związku z tym ryzyko to jest niewspółmierne do otrzymywanego wynagrodzenia za usługę.

Wszystkie przedsiębiorstwa przewozowe działają również w oparciu o przepisy Kodeksu celnego. Dzięki temu procedury odprawy celnej są znacznie uproszczone, co w efekcie przyspiesza obrót poza granicami kraju. Według Kodeksu celnego przedsiębiorca posiadający siedzibę w Unii Europejskiej po spełnieniu wielu zastrzonych wymogów – odnoszących się do niezawodności, wypłacalności, a także przestrzegania wszelkich standardów bezpieczeństwa – upoważniony jest do wykonywania procedur celnych bez konieczności każdorazowego poddawania się ścisłej kontroli [22]. Również za sprawą Kodeksu celnego stopniowo upowszechniony został podpis elektroniczny oraz dokumenty elektroniczne do odprawy celnej. Pozwoliło to na scentralizowanie odprawy i uszczelnienie procedur kontrolnych.

Nie wszystkie towary jednak mogą być transportowane kurierem. Operator ma prawo odstąpić od wykonania usługi, jeżeli produkt, który klient chce wysłać należy do grupy towarów zakazanych [11]. Do tej grupy należą przede wszystkim materiały wybuchowe, łatwopalne, radioaktywne, a także amunicja, broń oraz substancje żrące, leki psychotropowe oraz narkotyki. Prawo przewozowe zabrania także przesyłania żywych roślin, zwierząt, zwłok ludzkich i zwierzęcych [11]. Zabrania się także przewożenia kamieni szlachetnych, antyków czy dzieł sztuki, a także papierów wartościowych oraz ważnych certyfikatów [20].

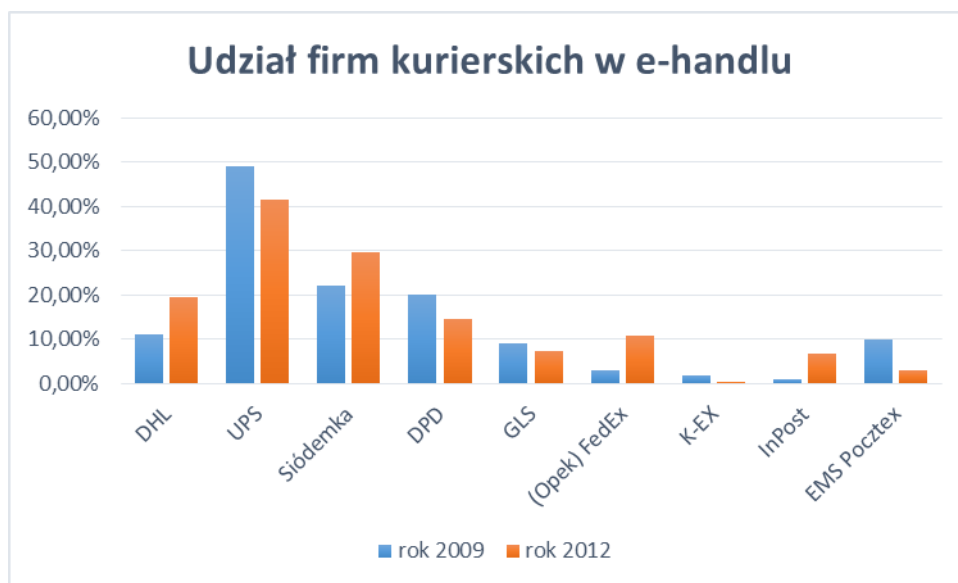
2. RYNEK USŁUG KURIERSKICH

Obecnie w Polsce można wyróżnić dwa typy przedsiębiorstw kurierskich. Pierwszy z nich to duże firmy z zagranicznym kapitałem, które nierzadko wykupują mniejsze krajowe przedsiębiorstwa, tworząc w to miejsce własne filie. Zapewnia im to łatwiejszą orientację na rynku lokalnym.

Dysponują one własną infrastrukturą i zatrudniają od kilkuset do kilku tysięcy pracowników, np. UPC, czy DHL. Drugim typem przedsiębiorstw są mniejsze instytucje, które zatrudniają do kilkudziesięciu osób. Mają one niewielki potencjał przewozowy i oferują produkty z obrotu krajowego, bądź działają wyłącznie na rynku lokalnym. Mniejsze firmy ponoszą stosunkowo niewielkie ryzyko prowadzenia działalności, natomiast więksi mają już przygotowany rynek [11].

Zarządzanie łańcuchem dostaw odnosi się do zarządzania materiałami, informacjami i funduszami w całym łańcuchu dostaw, od dostawców, poprzez produkcję i dystrybucję, do konsumenta końcowego [5]. Przedsiębiorstwa świadczące usługi kurierskie przejmują w ramach outsourcingu obsługę logistyczną systemów dystrybucji towarów, obsługę zaopatrzenia w procesach produkcyjnych. Coraz częściej można spotkać się z outsourcingiem kontraktowym, gdzie przedsiębiorstwa produkcyjne rezygnują z własnego transportu na rzecz innego podmiotu zlecając go firmie kurierskiej. Podobną sytuację na rynku usług kurierskich i pocztowych na Słowacji zauważają autorzy [5, 89, 18]. Usługi dostarczania przesyłek kurierskich są wykonywane za pomocą transportu samochodowego oraz lotniczego. W dostawach lokalnych przewagę ma transport samochodowy, zaś w dostawach międzykontynentalnych i międzynarodowych – transport lotniczy. Obecnie daje się zaobserwować rezygnację z przewozów lotniczych na tańsze przewozy drogowe [14].

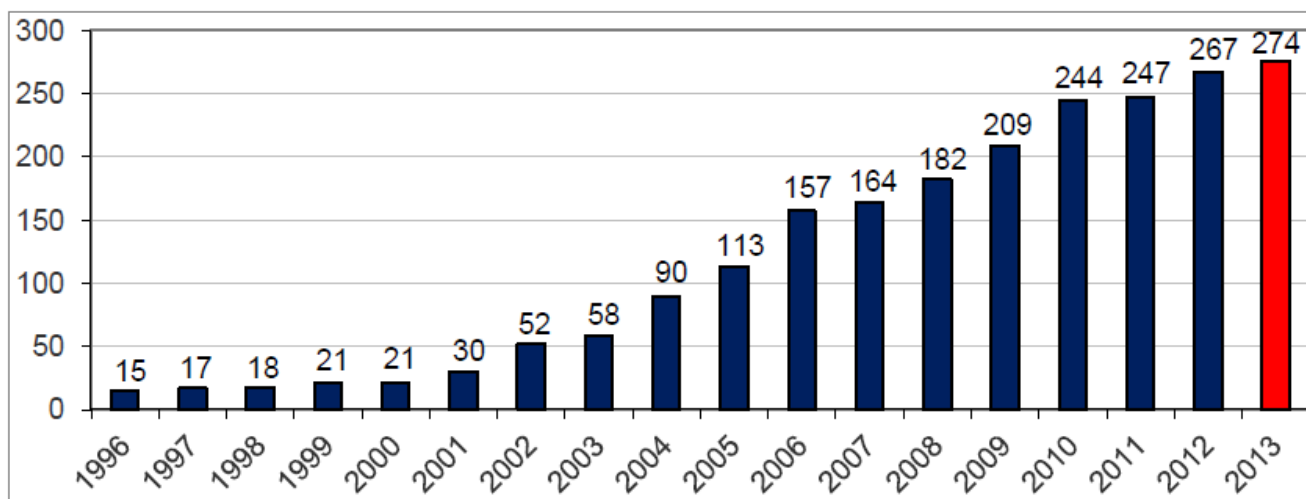
Firmy kurierskie dążą do tego, aby dopasować swoje usługi zarówno do segmentu B2B, jak i B2C. Pomimo tego, że dla branży KEP klienci instytucjonalni są nadal głównym źródłem zysku, to sektor konsumencki nabiera coraz większego znaczenia. Ogromny wpływ na rozwój rynku usług kurierskich ma stale rosnąca liczba sprzedaży towarów „on-line” za pośrednictwem sklepów internetowych. Udział procentowy największych firm kurierskich w Polsce w latach 2009 i 2012, obsługujących sektor internetowy przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Udział firm kurierskich obsługujących e-handel w Polsce w roku 2009 i 2012, opracowanie własne na podstawie [19]

Obserwując zmiany, które zaszły w przeciągu lat 2009 ÷ 2012, można stwierdzić, że dominującą firmą na rynku e-commerce jest nadal UPS, choć jego udział zmniejszył się o 7,4% w roku 2012 w stosunku do roku 2009. Największy wzrost udziałów na rynku zarejestrowały przedsiębiorstwa DHL, DPD, K-EX oraz InPost [19].

Na podstawie dostępnych raportów Prezesa UKE [13] można określić liczbę operatorów niepublicznych na rynku polskim działających na przestrzeni lat 1996 ÷ 2013. Na rysunku 2 przedstawiono zmiany na rynku operatorów niepublicznych w latach 1996 ÷ 2013.

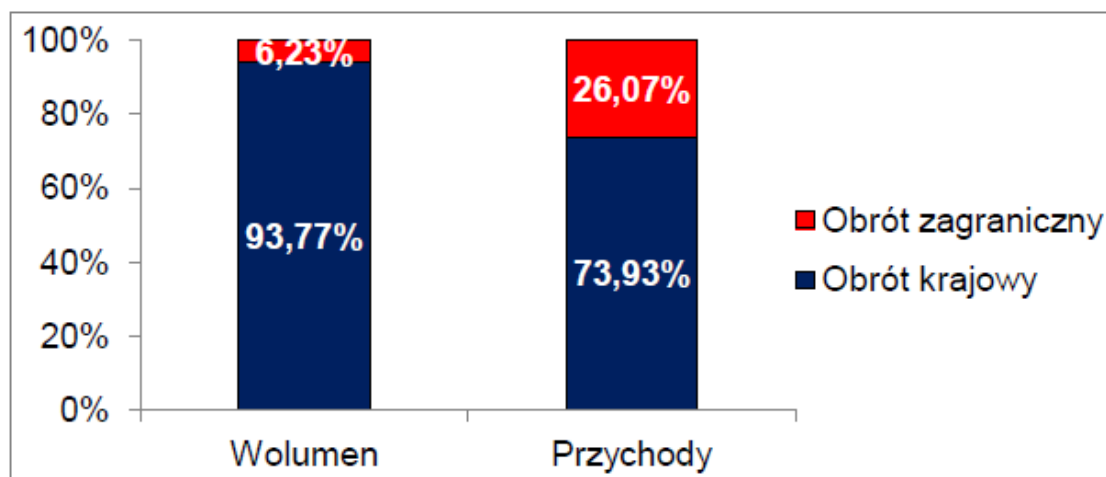
Rys. 2. Liczba operatorów niepublicznych na rynku polskim w latach 1996-2013 [13]

Z danych zaprezentowanych na wykresie (rysunek 2), wynika, że w przeciągu 17 lat nastąpił ponad osiemnastokrotny wzrost liczby operatorów niepublicznych (z 15 w roku 1996 do 274 w roku 2013). Największy procentowy przyrost w stosunku do poprzedniego roku został zanotowany w 2002 roku (wzrost o 73%) i w roku 2004 (wzrost o 55%). Według badań UKE na koniec 2013 roku największą ilość operatorów odnotowano w województwie mazowieckim, gdzie działało 63 z 102 zarejestrowanych operatorów, natomiast najmniej było ich w województwie opolskim, gdzie na dwóch zarejestrowanych aktywny był tylko jeden operator. Wg [10] w ostatnich latach spośród zarejestrowanych firm kuriersko-pocztowych największą rolę odgrywa tylko 15 przedsiębiorstw, które generują ponad 96% obrotów polskiego rynku.

Niestety dane zgromadzone przez UKE dotyczące liczby podmiotów nie odzwierciedlają stanu rzeczywistego polskiego rynku. Z jednej strony są one zawyżane, ponieważ nie wszystkie z zarejestrowanych przedsiębiorstw są aktywne, poprzez faktyczne świadczenie usług przewozowych oraz przedstawianie Prezesowi UKE sprawozdania z prowadzenia działalności za rok ubiegły [11]. Z drugiej strony w szacunkach UKE pominięte są dane z małych przewoźników kurierskich o zasięgu lokalnym, którzy działają w tzw. szarej strefie i nie zgłaszają swej działalności do UKE.

Krajowy rynek usług transportowych, wykonywanych przy pomocy pojazdów samochodowych jest znaczący zarówno w odniesieniu do całego systemu transportowego kraju, jego marketingu, a także gospodarki Unii Europejskiej.

Na rysunku 3 przedstawiono udział przesyłek kurierskich w obrocie krajowym i zagranicznym w 2013 roku z podziałem na wolumen i osiągnięty przychód.

Rys. 3. Przesyłki kurierskie w obrocie krajowym i zagranicznym w 2013 roku [13]

W tabeli 1 przedstawiono udział alternatywnych operatorów pocztowych w poszczególnych etapach procesu realizacji usługi.

Tab. 1. Udział w etapach procesu realizacji usługi alternatywnych operatorów pocztowych [13]

Liczba operatorów	Przyjmowanie	Sortowanie	Przemieszczanie	Doręczenie
24				
2				
1				
1				
1				
17				
52				
98	96	55	72	70

W segmencie przesyłek kurierskich w 2013 roku działalność prowadziło 98 alternatywnych operatorów pocztowych, z których 52 wykonywało wszystkie czynności związane z usługą pocztową. Były to: przyjęcie przesyłki od nadawcy, sortowanie, przemieszczanie oraz doręczenie do adresata. Wśród operatorów alternatywnych powszechne jest zlecenie innym podmiotom części czynności tj. sortowanie czy doręczanie przesyłek.

W tabeli 2 przedstawiono wybrane zestawienie alternatywnych operatorów pocztowych w segmencie przesyłek kurierskich.

Tab. 2. Wiodący alternatywni operatorzy pocztowi w segmencie przesyłek kurierskich w 2013 roku [13]

l.p.	Nazwa operatora	Obrót krajowy	Obrót zagraniczny	l.p.	Nazwa operatora	Obrót krajowy	Obrót zagraniczny
1	UPS Polska sp. z o.o.			1	UPS Polska sp. z o.o.		
2	DPD Polska sp. z o.o.			2	DPD Polska sp. z o.o.		
3	DHL (Express) Polska sp. z o.o.			3	DHL (Express) Polska sp. z o.o.		
4	TNT Express Worldwide 'Poland' sp. z o. o.			4	TNT Express Worldwide 'Poland' sp. z o. o.		
5	Siódemka S.A.			5	Siódemka S.A.		
	Wolumen	82 121 413			Przychody	1 302 418 863	

Większość wiodących alternatywnych operatorów pocztowych prowadzi działalność w obrocie krajowym i zagranicznym. Jedynie operator Siódemka S.A., w roku 2013 świadczył swoje usługi wyłącznie w na rynku krajowym. Z analizy danych przedstawionych w sprawozdaniach przez alternatywnych operatorów pocztowych wynika, że 5 największych zarówno pod względem wolumenu jak i przychodów operatorów świadczących usługi w segmencie przesyłek kurierskich posiadało w 2013 roku ponad 62% udział w wolumenie ogółem oraz ponad 60% udziału w przychodach ogółem osiągniętych z tytułu świadczenia przesyłek kurierskich [13].

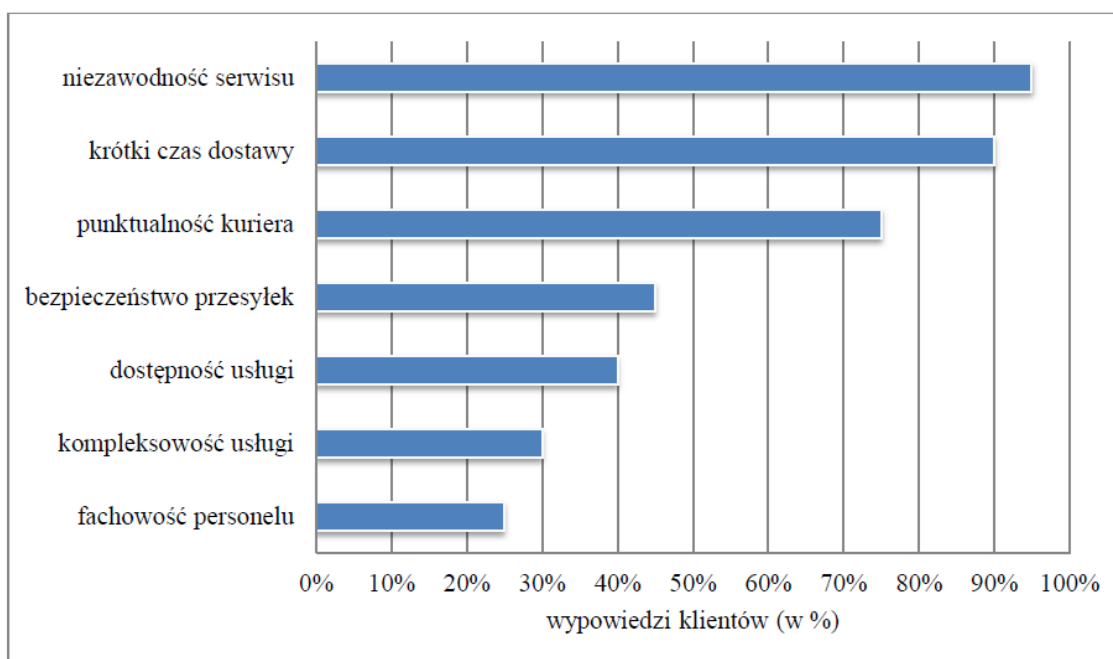
Na rysunku 4 przedstawiono wykres zmiany średniej wagi dla przesyłek przewiezionych przez podmioty branży KEP w Polsce na przestrzeni lat 2005 ÷ 2009.

Rys. 4. Zmiana średniej wagi przesyłek w branży KEP w Polsce w latach 2005 ÷ 2009 [12]

Analizując wykres na rysunku 4 widać, że nastąpił spadek wagi przesyłek przewiezionych przez podmioty branży KEP z prawie 20 kg w roku 2005 do blisko 16 kg w roku 2009. Stało się to w wyniku niewielkiego wzrostu liczby przewożonych dokumentów oraz w głównej mierze za sprawą wzrostu liczby przesyłek w segmencie B2C [12].

W branży KEP coraz rzadziej podstawowym narzędziem do walki o klienta pozostaje cena. Konkurencja rynkowa powoduje, iż czynniki jakościowe zajmują coraz to istotniejsze miejsce w strategiach inwestycyjnych przedsiębiorstwa. Najważniejsze cechy w zakresie jakości świadczonych usług kurierskich z punktu widzenia klienta przedstawiono na rysunku 5.

Rys. 5. Najważniejsze cechy usług kurierskich według wskazań klientów [15]

W krajowych przedsiębiorstwach jako podstawowy miernik jakości rozumie się niezawodność serwisu, punktualność oraz krótki czas dostawy, czyli czynniki najczęściej zgłaszane przez klientów. Szybkość dostarczenia zakupów do klienta zapewnia przede wszystkim bliska współpraca sklepów z ich własnymi dostawcami i regularne uzupełnianie stanów magazynowych [17]. Z punktu widzenia

klienta o jakości usługi często decydują standardy obowiązujące w krajowej branży kurierskiej. Etykietą taką powinny być:

- elastyczność;
- możliwość śledzenia drogi przesyłki przez Internet;
- możliwość zmiany adresu docelowego, nawet podczas trwania dostawy;
- sprawny kontakt z usługobiorcą, który zawiera w sobie czas reakcji na zapytanie ofertowe drogą internetową, bądź telefoniczną, a także kompetencje konsultantów;
- zasady płatności. Od niedawna realizuje się usługę płatniczą COD (*ang. Cash on Delivery*). Dzięki niej przedsiębiorstwa mają możliwość np. finalizowania sprzedaży wysyłkowej towarów klientom indywidualnym, jednocześnie jest ona zabezpieczeniem w przypadku braku zaufania, czy też problemów z płatnością pomiędzy kontrahentami [15];
- dostępność i przejrzystość informacji reklamowych i informacyjnych w Internecie, czyli zamówienie kuriera, pobieranie odpowiednich dokumentów przewozowych, czy też wycena przesyłki [1].

PODSUMOWANIE

Dostarczanie wyrobów o wysokiej jakości w odpowiedniej ilości i czasie do klienta stanowi wyzwanie dla wszystkich przedsiębiorstw produkcyjnych czy usługowych [7]. Podsumowując rozważania działalności w branży KEP należy stwierdzić, że występuje duża rozpiętość w rozróżnieniu przedsiębiorstw, które deklarują usługi kurierskie jako podstawę lub część swojej działalności. Właśnie przez to ciężko jest określić wartość oraz dynamikę wzrostu tego rynku. W pewien sposób pomóc tu mogą szacunki UKE, na podstawie sprawozdań z działalności firm kurierskich oraz publikowane raporty na stronach internetowych przedsiębiorców.

Branża kurierska przyspiesza procesy przepływu produktów między przedsiębiorstwem, a konsumentem [21]. Dostawy typu „door to door” zwalniają usługobiorców z obowiązku kompleksowego organizowania przewozu. Rygorystyczne procedury opieki nad przesyłkami w trakcie ich przewozu czy magazynowania redukują do minimum straty i uszkodzenia. System monitoringu przesyłek (*Track & Trade*) zapewnia możliwość dokładnego śledzenia przesyłek w czasie i przestrzeni.

Krajowy rynek usług kurierskich obecnie zdominowany jest przez duże, międzynarodowe firmy. Wiodącym przedsiębiorstwem realizującym przesyłki krajowe jest DHL Express, a w sektorze przewozów międzynarodowych – TNT Express. Zarówno DHL, jak i TNT są to firmy globalne, posiadające duże doświadczenie w tej branży. Istotną rolę na rynku pełnią także DPD, GLS, Siódemka oraz FedEx. Wymienione przedsiębiorstwa generują razem około 90% przychodów na rynku Polskim branży KEP. Obecnie ok. 90% wszystkich przesyłek przewiezionych przez operatorów ekspresowych w Polsce stanowią paczki o średniej wadze ok 16 kg [13]. Natomiast 83% wszystkich usług świadczonych przez przewoźników ekspresowych w Polsce to usługi ekonomiczne, najchętniej wybierane przez klientów.

Czynnikami decydującymi o rozwoju przedsiębiorstw z branży KEP w Polsce są przede wszystkim:

- stworzenie odpowiednich warunków inwestycyjnych, czyli aspekt prawny, przejrzysty system podatkowy, czy sądowiczy. Z jednej strony mogą one stymulować rozwój rodzimych przedsiębiorstw, z drugiej zaś czynią Polskę atrakcyjnym rynkiem dla globalnych inwestorów;
- regulacje prawne w zakresie Prawa celnego i pocztowego, legalizacja dokumentów elektronicznych;
- infrastruktura drogowa i lotnicza, która bezpośrednio generuje koszty działalności przedsiębiorstw z branży KEP;
- tendencje do wprowadzania rozwiązań proekologicznych, czyli ograniczanie zużycia paliwa, redukcja emisji spalin do atmosfery oraz stłumienie hałasu.

Rozwiązania takie posiadają już w swojej ofercie UPS Polska, czy DHL Express [21]. Spodziewać się można, iż usługi kurierskie będą sektorem, który najszybciej skorzysta z rozwoju handlu elektronicznego, obsługując w coraz to większym stopniu tego rodzaju przesyłki [6].

Zagrożeniem dla rozwoju usług przewozowych mogą być skomplikowane i bardzo dynamicznie zmieniające się regulacje prawne. W związku z czym przedsiębiorcy mogą stać się ofiarą złej interpretacji przepisów prawa. Ponadto każdy przedsiębiorca z branży KEP musi obserwować ciągle zmieniający się rynek usług i poszczególnych sektorów działania usług kurierskich.

Streszczenie

Usługi kurierskie są szczególną grupą usług pocztowych. Zmiany zachodzące w gospodarce światowej związane z globalizacją transportu powodują, iż logistyka i transport nabierają większego znaczenia w zakresie organizacji i zarządzania przepływami towarów przy ograniczaniu kosztów i czasu usługi transportowej. W Polsce rynek usług KEP (przesyłki Kurierskie, Ekspresowe i Paczkowe), zapoczątkowany został we wczesnych latach 90-tych XX wieku i rozwija się dynamicznie do dnia dzisiejszego. Usługi te obejmują wiele grup ładunków i oferują klientom serwis dopasowany do ich specyfiki. W artykule przedstawiono istotę, uwarunkowania oraz specyfikę funkcjonowania branży kurierskiej, a także jej tendencje rozwojowe. Zwrócono uwagę na rolę, jaką odgrywa branża kurierska w gospodarce całego kraju.

Słowa kluczowe: transport, logistyka, usługi kurierskie

Market and logistics of courier services in Poland

Abstract

Courier services are a special group of postal services. Changes in the global economy of globalization transport cause that logistics and transport are becoming more important in the organization and management of flows of goods by reducing the time and cost of transport services. In Poland, the market for Courier, Express and Parcel Delivery Services was initiated in the early 90s of the twentieth century and is developing rapidly till now. These services include many groups of goods and they offer customers a service tailored to their specific needs. The article presents the essence, conditions and specific functioning of the courier industry and their development tendencies. Attention was drawn to role of the courier industry in the economy of the entire country.

Keywords: transport, logistics, courier services

BIBLIOGRAFIA

1. Brdulak H., *Logistyka przyszłości*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.
2. Caban J., Gniecka-Caban A., *Wybrane aspekty działalności transportowej firmy kurierskiej*. pod red. Szala M., Kropiwić K., Maciąg K., Rola zarządzania, marketingu i ekonomii we współczesnych przedsiębiorstwach. Politechnika Lubelska, Lublin 2014, s. 96-111.
3. Drab-Kurowska A., *Rozwój firm kurierskich na polskim rynku pocztowym w kontekście postępujących procesów globalizacji*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, nr 565, s. 89-98.
4. Komsta H., Drożdżel P., Caban J., *Transport drogowy w gospodarce Polski*. Logistyka 2014, nr 6, s. 5610-5615.
5. Križanová A., Majerčák P., Masárová G., Buc D., *Monte Carlo Cost Simulation in the Supply Chain in E-business*. Naše more 2013, no 60 (5-6), pp. 99-104.
6. Kruszyński M., *Znaczenie transportu w gospodarce internetowej*. Gazeta Finansowa, 15-28 sierpnia 2014, s. 28.
7. Kuboń M., Kurzawski D., *Analiza przepływów surowcowo-towarowych w aspekcie kierunku produkcji na przykładzie wybranych gospodarstw polski południowej*. Inżynieria Rolnicza 2012, z 2(137), T. 2, s. 159-168.
8. Lesiak P., *Funkcjonowanie systemu transportowego w Polsce w warunkach integracji europejskiej*. Transport Samochodowy, ITS, Warszawa 2008 z. 2 (20), s. 17-28.

9. Madleňák R., Madleňáková L., *Optimalizácia počtu zariadení na strednom stupni poštovej prepravnej siete*. POSTPOINT 2005 zborník prednášok z medzinárodnej konferencie. Žilinská univerzita, Žilina 2005.
10. Marcysiak A., Pieniak-Lendzion K., Lendzion M., *Usługi kurierskie na rynku usług logistycznych w Polsce*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, seria Administracja i Zarządzanie, 2013 nr 96.
11. Porębska E., *Rynek usług kurierskich w Polsce*. Praca inżynierska, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Lublin 2015.
12. *Raport, branża przesyłek kurierskich, ekspresowych i paczkowych, wpływ na polską gospodarkę*. Centrum doradztwa i ekspertyz gospodarczych SGH, Warszawa 2011.
13. *Raport o stanie rynku pocztowego za rok 2013*. Urząd Komunikacji Elektronicznej. Warszawa, maj 2014.
14. Rutkowski K., Cichosz M., Nowicka K., Pluta-Zaremba A., *Branża przesyłek kurierskich, ekspresowych i paczkowych*. Wpływ na polską gospodarkę. Forum przewoźników ekspresowych, SGH w Warszawie 2011.
15. Rydzkowski W., *Usługi transportowe. Teoria i praktyka*. Biblioteka Logistyka, Poznań 2011.
16. *Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe*, Dz. U. z 2012r. Nr poz. 1529.
17. Zając D., *Logistyczna obsługa klienta w handlu elektronicznym w świetle wyników badań empirycznych*. Logistyka 2014, nr 4, s. 42-45.
18. Zeman D., Madleňák R., *Analýza distribučných sietí vybraných poskytovateľov expresných a kuriérskych služieb*. Diagnostika podniku, controlling a logistika. VI. medzinárodná vedecká konferencia. Zborník prednášok a príspevkov. Žilinská univerzita, Žilina 2012.
19. www.ioz.pwr.wroc.pl
20. www.kurierem.pl
21. www.logistyczny.com
22. www.mojafirma.infor.pl